

Informacje o wskaźniku referencyjnym WIBOR oraz ryzykach związanych z jego stosowaniem

Rozporządzenie BMR i wskaźniki referencyjne

Rozporządzenie BMR zostało wprowadzone, aby podnieść wiarygodność wskaźników referencyjnych dla użytkowników, w tym

- zapewnić wysoką jakość wskaźników referencyjnych – zwiększyć ich dokładność, solidność i rzetelność,
- w większym stopniu oprzeć wskaźniki referencyjne na danych transakcyjnych,
- zapobiegać manipulacjom wskaźnikami referencyjnymi.

Opracowywanie wskaźników referencyjnych jest działalnością regulowaną, która wymaga zezwolenia właściwego organu nadzoru.

Przepisy rozporządzenia BMR wraz z jego aktami wykonawczymi określają wymogi dla podmiotów, które:

- opracowują wskaźniki referencyjne (administratorów) oraz
- przekazują dane administratorowi do wyznaczania wartości wskaźnika referencyjnego.

Wskaźniki referencyjne stóp procentowych, np. WIBOR, EURIBOR:

- 1) pełnią istotną rolę na międzynarodowych rynkach finansowych,
- 2) są powszechnie stosowane w transakcjach finansowych, np. kredytach, depozytach, instrumentach pochodnych, obligacjach i produktach strukturyzowanych,
- 3) służą do pomiaru określonej rzeczywistości gospodarczej.

W efekcie od ich wysokości zależą zobowiązania finansowe stron umów opartych na zmiennej stopie procentowej.

Przykład:

Oprocentowanie kredytów i pożyczek może zależeć od:

- zmiennego elementu jakim jest wskaźnik referencyjny oraz
- marży, która najczęściej jest stała w całym okresie umowy.

Czym są wskaźniki referencyjne i kto je wyznacza

Wartości wskaźników referencyjnych są wyznaczane:

- 1) przez podmioty (administrator/administratorzy), które opracowują te wskaźniki według określonej przez siebie metody i pod nadzorem właściwych organów,
- 2) w sposób niezależny od Santander Bank Polska (bank, my).

Wartości danego wskaźnika referencyjnego publikuje:

- administrator, który uzyskał zezwolenie organu nadzoru na jego opracowywanie, albo
- inny podmiot, który zgodnie z przepisami rozporządzenia BMR może opracowywać wskaźnik referencyjny.

Administrator określa metodę wyznaczania wartości wskaźnika referencyjnego. Wartość wskaźnika referencyjnego jest wynikiem pomiaru określonego rynku bazowego (pewnej rzeczywistości ekonomicznej, np. ceny depozytu na rynku międzybankowym). Wartość ta ulega zmianom w zależności od sytuacji ekonomicznej.

Administrator ma obowiązek:

- 1) tak dobierać metodę opracowywania wskaźnika referencyjnego, aby była ona zgodna z przepisami prawa. Ważne jest, aby pomiar rynku bazowego był jak najbardziej dokładny i rzetelny, a dane wykorzystane do takiego pomiaru były odpowiednio wysokiej jakości,
- 2) robić przegląd przyjętej metody opracowywania wskaźnika referencyjnego pod kątem:
 - adekwatności tej metody do pomiaru rynku bazowego,
 - dostosowania metody do zmieniającej się rzeczywistości ekonomicznej,
 - zgodności z przepisami prawa oraz
 - wymogami organów nadzoru.
- 3) opublikować komunikat i dokument konsultacyjny przed zmianą metody. Ten proces nadzoruje właściwy organ.

Jeśli zmieni się metoda opracowywania wskaźnika referencyjnego - może to spowodować zmianę wartości danego wskaźnika referencyjnego.

Dodatkowe informacje

Korzystamy ze wskaźników referencyjnych w wielu umowach i instrumentach finansowych. Ich forma oraz funkcjonowanie nie zmieniło się od wielu lat. Od 2014 roku trwa jednak ogólnoswiatowa dyskusja nad ich reformą i dostosowaniem do realiów rynkowych. Wiele podmiotów oraz organów regulujących światowy rynek finansowy zwracało uwagę na brak stabilności, rzetelności oraz podatność na manipulacje takich wskaźników. W efekcie podjęto decyzję o:

- reformie wskaźników WIBOR i EURIBOR,
- stopniowej likwidacji wskaźnika LIBOR oraz zastąpieniu go nowymi wskaźnikami, tzw. wskaźnikami RFR (z ang. Risk-Free Rates, wskaźniki wolne od ryzyka).

Jakie są skutki zawarcia z nami umowy, która zawiera odniesienie do wskaźnika referencyjnego

Jeśli zawierają Państwo umowę, która odnosi się do wskaźnika referencyjnego, akceptują Państwo ryzyko zmiany wartości wskaźnika referencyjnego.

Ważne!

Strony umowy przyjmują do wiadomości, że każda zmiana wartości wskaźnika referencyjnego, określonego w danej umowie, nie zmienia tej umowy.

Zmiana sposobu oprocentowania

Aby naliczyć oprocentowanie dla kolejnego okresu odsetkowego, wykorzystamy wskaźnik referencyjny, który opublikował właściwy dla niego administrator.

Ryzyka ogólne, które dotyczą różnych wskaźników referencyjnych

Ogólne ryzyka związane ze stosowaniem wskaźników referencyjnych:

- administrator, z przyczyn regulacyjnych lub biznesowych zmieni wskaźnik referencyjny lub metodę jego wyznaczania,
 - administrator podejmie decyzję, że skończy opracowywać dany wskaźnik,
 - odpowiedni organ cofnie administratorowi zezwolenie na jego opracowywanie,
 - wskaźnik referencyjny może przestać być reprezentatywny dla danego rynku lub realiów gospodarczych. Na przykład, gdy podmioty, które przekazują dane niezbędne do opracowywania danego wskaźnika referencyjnego, przestaną przekazywać te dane,
 - wskaźniki referencyjne mogą utracić wiarygodność pomiaru danego rynku bazowego w wyniku decyzji właściwego organu nadzoru (administrator lub organ nadzoru stwierdza to oświadczeniem),
 - wskaźniki referencyjne mogą przestać być publikowane lub opracowywane:
 - w całości (np. WIBOR przestanie istnieć) lub
 - w odniesieniu do konkretnego tenoru (np. WIBOR nadal będzie istniał, ale WIBOR 6M nie będzie opracowywany),
- a odpowiednie wskaźniki alternatywne mogą nie zostać wyznaczone.

Ryzyko zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego

Podmiot, który opracowuje dany wskaźnik referencyjny, ma zezwolenie w ramach prowadzonej działalności. Podmiot ten może wprowadzić zmiany w metodzie opracowywania wskaźnika w sposób opisany w dokumentacji, którą administrator publikuje na swojej stronie internetowej.

Zmiana metody opracowywania wskaźnika wymaga konsultacji publicznych, w ramach których administrator określi zakres proponowanej zmiany i jej uzasadnienie.

Uzasadnieniem dla administratora do zmiany tej metody, może być konieczność dostosowania jej do:

- wymogów rozporządzenia BMR,
- wytycznych organu nadzoru lub
- rekomendacji jednostki nadzorczej.

Jeśli administrator wykona taką zmianę – wartość wskaźnika może się zmienić. Wtedy podwyższenie albo obniżenie wartości wskaźnika może wpłynąć na:

- wartość wzajemnych świadczeń (w związku z umową) pomiędzy Państwem a nami lub
- wycenę posiadanego przez Państwa instrumentu finansowego lub produktu finansowego.

Taka zmiana metody, zmiana definicji lub inna istotna zmiana wskaźnika nie jest zmianą umowy, nawet jeśli wpływa na wartość wskaźnika referencyjnego.

Ryzyko zaprzestania przez administratora opracowywania wskaźnika referencyjnego w sposób trwały lub czasowy

Administrator może przestać – w sposób trwały – opracowywać wskaźnik. Może to zrobić w sposób opisany w dokumentacji wskaźnika, którą publikuje na swojej stronie internetowej. W przypadku wskaźników referencyjnych zaprzestanie w sposób trwały opracowywania wskaźnika referencyjnego odbywa się w ściśle określonej procedurze, z udziałem organu nadzoru.

Administrator może podjąć decyzję, że zaprzestanie opracowywać wskaźnik referencyjny:

- z przyczyn biznesowych lub

- jeśli uzna, że dane, które wykorzystuje do opracowywania wskaźnika, nie są reprezentatywne dla rynku lub realiów gospodarczych, które ten wskaźnik mierzy.

Zaprzestanie opracowywania wskaźnika wymaga konsultacji publicznych. Trwają one zazwyczaj kilka miesięcy i w tym czasie administrator określa datę, od której zamierza zaprzestać opracowywać wskaźnik.

Metoda opracowywania wskaźnika referencyjnego wskazuje, że istnieją okoliczności, w których w danym dniu administrator może nie być w stanie wyznaczyć wartości tego wskaźnika.

Przykład:

Administrator nie wyznaczy wartości wskaźnika, jeśli nie otrzyma w danym dniu wystarczającej liczby danych niezbędnych, żeby wyznaczyć wartości wskaźnika w danym dniu.

Jeżeli administrator trwale lub czasowo przestanie opracowywać wskaźnik – możemy nie móc wykorzystać tego wskaźnika, aby ustalić wartości wzajemnych świadczeń, które wynikają z zawartej z Państwem umowy. W takiej sytuacji zastosujemy postanowienia tej umowy, które określają, jakim wskaźnikiem referencyjnym zastąpimy znikający wskaźnik referencyjny.

Wskaźnik WIBOR

WIBOR jest kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej - zgodnie z rozporządzeniem BMR. Obecnie opracowuje go GPW Benchmark S.A. (GPWB).

GPWB opracowuje WIBOR według samodzielnie określonej metody, pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). GPWB opublikował szczegóły opracowywania WIBOR na swojej stronie internetowej: www.gpwbenchmark.pl, m.in.:

- opis kluczowych elementów metody,
- oświadczenie o wskaźniku referencyjnym (dokument opublikowany przez administratora na podstawie art. 27 rozporządzenia BMR) oraz
- procedury przyjmowania i rozpatrywania skarg, które dotyczą wyznaczania wskaźnika referencyjnego.

16 grudnia 2020 r. KNF wydała zezwolenie na prowadzenie przez GPWB działalności jako administrator wskaźników referencyjnych stóp procentowych, w tym kluczowych wskaźników referencyjnych.

Wydanie przez KNF zezwolenia dla GPWB oznacza, że organ nadzoru finansowego uznał proces wyznaczania wskaźnika referencyjnego WIBOR za zgodny z wymaganiami nałożonymi przez Rozporządzenie BMR. W związku z otrzymaniem zezwolenia, GPWB opublikował oświadczenie ws. WIBOR, zgodnie z art. 27 Rozporządzenia BMR (tzw. *benchmark statement*), które zawiera kluczowe informacje o wskaźniku WIBOR¹.

Na podstawie otrzymanego zezwolenia GPWB została uprawniona do opracowywania innych wskaźników stóp procentowych, których proces wyznaczania będzie odbywać się zgodnie z wymogami Rozporządzenia BMR.

¹ https://gpwbenchmark.pl/pub/BENCHMARK/files/WIBID_WIBOR/Oswiadczenie2021_1.pdf

Otrzymanie zezwolenia na prowadzenie działalności jako administrator WIBOR nie oznacza, że metoda ich wyznaczania nie będzie się zmieniała. Stanowisko takie zostało wyrażone w komunikacie KNF, zgodnie z którym: „*UKNF oczekuje dalszego doskonalenia metody opracowywania wskaźnika referencyjnego stopy procentowej, tak aby była łatwo adaptowalna do zmieniających się realiów gospodarczych*”². Rozporządzenie BMR nakłada na administratorów wskaźników referencyjnych obowiązek przeprowadzenia cyklicznego przeglądu metody wyznaczania wskaźnika referencyjnego WIBOR.

Specyficzne ryzyka tego wskaźnika

Specyficzne ryzyka tego wskaźnika obejmują w szczególności:

- ryzyko istotnej zmiany metody opracowywania wskaźnika referencyjnego,
- ryzyko zaprzestania opracowywania.

W lipcu 2022 roku prace rozpoczęła Narodowa Grupa Robocza ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR). Została ona powołana w związku z planowanym wprowadzeniem na polskim rynku alternatywnego wskaźnika referencyjnego stopy procentowej typu RFR, który ma zastąpić wskaźnik referencyjny WIBOR.

Aktualne informacje na temat reformy wskaźników referencyjnych dostępne są na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego: https://www.knf.gov.pl/dla_ryнку/Wskazniki_referencyjne

Nazwa i dane adresowe administratora WIBOR

GPWB jest polską spółką akcyjną.

Siedziba GPWB: 00-498 Warszawa, ul. Książęca 4.

Dane kontaktowe znajdują Państwo na www.gpwbenchmark.pl/kontakt.

Podstawa prawna

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 wraz ze wszelkimi późniejszymi zmianami ([rozporządzenie BMR](#)).

[Rozporządzenie BMR](#) stosuje się bezpośrednio w Polsce w pełnym zakresie od dnia 1 stycznia 2018 r.

² https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Stanowisko_UKNF_%20WIBOR_66559.pdf